

Ötletek, javaslatok a latin örökségünk tanításához

Ullrich Balázs

középiskolai tanár
(Gödöllői Török Ignác Gimnázium)

A 15-29 évesek 85%-a saját okostelefonnal rendelkezik, negyedük gyakorlatilag folyamatosan online van, és kb. minden második fiatal egy napnál tovább nem tudná nélkülözni az okostelefonját vagy az internetet.

(Magyar Ifjúság Kutatás, 2016)

Az internet aktív használatának napi átlagos ideje a 16-19 éves korosztály körében 3,7 óra. Az iskolába járók 78%-a veszi elő okostelefonját szünetben vagy ha unatkozik (pl. unalmas órán).

(Lakossági internethasználat, 2015 – NMHH)

„A diákok is érzik, látják, hogy az információ karnyújtásnyira van tőlük. És nem tehet úgy az oktatás, mintha ez nem így lenne.”

(Koren Balázs, 2016)

Tanulás és innováció

- ✓ Kritikus gondolkodás, problémamegoldás
- ✓ Kommunikáció
- ✓ Kooperáció
- ✓ Kreativitás (valós problémákra keresni a válaszokat)

Digitális műveltség

- ✓ Információs műveltség (etikai és jogi szempontok)
- ✓ Média műveltség (médiahasználat)
- ✓ IKT műveltség (digitális technológia, eszközök és hálózatok)

Karrier és életvitel

- ✓ Rugalmasság
- ✓ Önirányítás
- ✓ Interakciós készségek
- ✓ Produktivitás
- ✓ Média műveltség
- ✓ Vezetés és felelősségvállalás

A „Partnerség a 21. századi készségekért”
keretrendszer kompetenciaterületei

(Bernie Trilling és Charles Fadel, 2012)

„A kérdés az, hogy mennyire vagyunk hajlandók úgy tanítani, ahogy ők [ti. diákjaink] szívesen tanulnának, és mennyire várjuk el tőlük, hogy úgy tanuljanak, ahogy mi tanítanánk.”

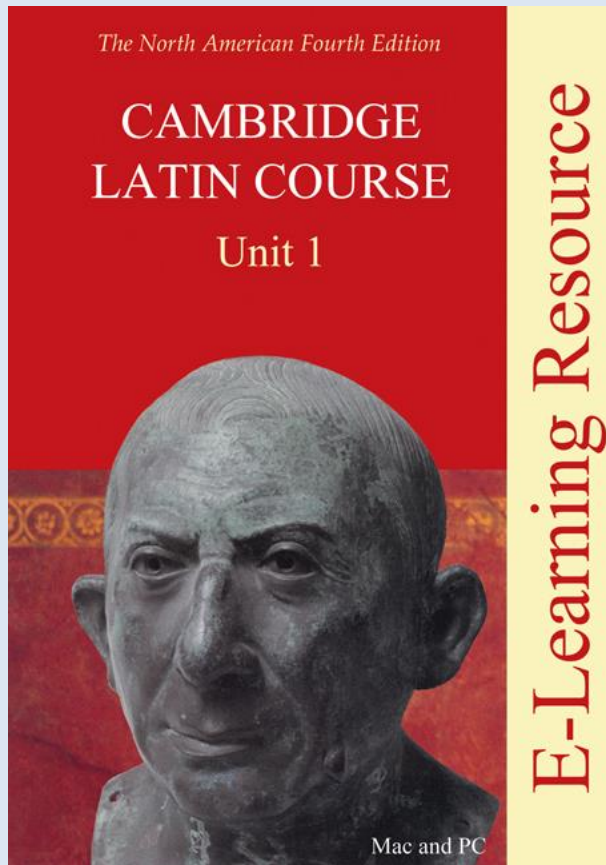
(Prievara Tibor, 2014)

EGY BLOG SZÜLETÉSE

1. Hogyan lehetne izgalmasabbá tenni a görög-római kultúra tanulását?
2. Hogyan lehetne felhasználni az interneten elérhető digitális tartalmakat a tanításban?
3. Megvalósítható-e a játékosítás (*gamification*) a tanulási-tanítási folyamatban?

AZ ÖTLET: ÍRJUNK MESÉT!

Inspirációs forrás:
Cambridge Latin Course

Az egyik legnépszerűbb angol nyelvű latin tankönyv, mely Lucius Caecilius Iucundus, a gazdag pompeji bankár élete köré szervezi a tananyagot.

A BLOG JELLEMZŐI

1. Keretmesébe helyezett történet (E/2)
2. Feladat: elolvasni az olvasmányt és a hozzá kapcsolódó linkeket és
3. Megoldani a szövegértést ellenőrző kérdéseket
4. A jó válaszokra *drachma* vagy *sestertius* jár (értékük idővel devalválódik)
5. A pénzt jelesekre lehet váltani
6. A keretmese célja: a szabadság elnyerése

Milétoszból Pompejibe x

latinorokseg5.blogspot.hu/?view=snapshot

Milétoszból Pompejibe Latin örökségünk 5. évfolyam

keresés

Hagyományos Forgatható Kártya Magazin Mozaik Oldalsáv Pillanatkép Idődia

Ebéd egy tabernában

A pompeji nyüzsgés

A borbély pletykája

A cliensek fogadása

A borkirály választása

A lakoma

Az atrium titkai

Familia urbana

Pompejiben

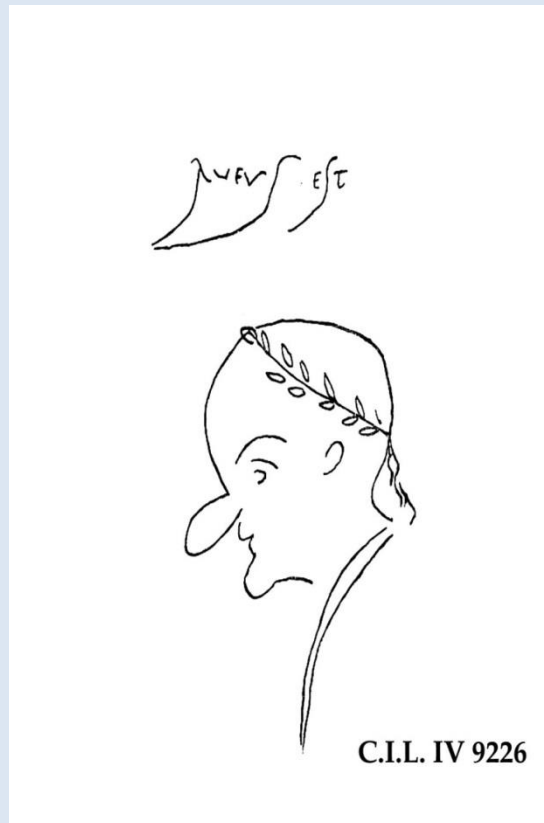
Windows taskbar: Internet Explorer, Word, Chrome, PDF, Photoshop, System tray: 99% battery, 11:39, 2017.02.26.

www.latinorokseg5.blogspot.hu

A TÖRTÉNET

1. Tér: Római Birodalom, Milétosz
2. Idő: Kr.u. 78–79.
3. Egy családi titok kapcsán fény derül egy jóslatra
4. Az engesztelő áldozat bemutatása után kalózok fogságába esik
5. A rabszolgát Rufus, a pompeji előkelő vásárolja meg
6. Rabszolgaként különböző feladatokat kell elvégezni, amelyekért sestertius jár
7. Cél: az összegyűjtött pénzzel felszabadítani magát

MARCUS CORNELIUS RUFUS

„Akkor végül is a Tanár úr Cornelius Rufus?”

LINKEK

1. Szöveges tartalmakra (ált. forrásokra) vezető linkek
2. Tudásbővítés, kontextus
3. Szemléletes képi források (fényképek, rajzok, videók)
4. Problémák:
 - a) Kevés a magyar nyelvű, gyerekeknek készült tartalom
 - b) A linkek hivatkozásai (honlapcímek) változhatnak
 - c) A digitális tartalmak eltűnhetnek
5. Megoldás:

Letöltés, felhőbe helyezés (Google Drive)

ÍROTT FORRÁSOK

1. Elsődleges források (pl. [Martialis](#), [Quintilianus](#),)
2. Másodlagos források (pl. [Ürögdi György](#))
3. Gyakran felhasznált honlapok
 - a) [romaikor.hu](#)
 - b) [mek.oszk.hu](#)
 - c) [mult-kor.hu](#)
 - d) [rubiconline.hu](#)
 - e) [wikipedia.hu](#)

KÉPI FORRÁSOK 1.

1. Szemléletes, jó minőségű, színes, nagyítható
2. Nehézség: szerzői jog kérdése
3. Megoldás: wikimedia commons – szabadon felhasználható
 - a) közkinccs – nem kell belinkelni
 - b) CC BY (Nevezd meg!) – be kell linkelni
 - c) CC BY-SA (Nevezd meg! Így add tovább!)
 - d) CC BY-ND (Nevezd meg! Ne változtasd!)
 - e) CC BY-NC (Nevezd meg! Ne add el!)
 - f) CC BY-NC-SA (Nevezd meg! Ne add el! Így add tovább!)
 - g) CC BY-NC-ND (Nevezd meg! Ne add el! Ne változtasd!)

KÉPI FORRÁSOK 2.

Domus urbana

Athén

Görög zene

Pompeji
pusztulása

INTERAKTÍV FORRÁSOK

Milétosz

Időmérés

Pompeji falfirka

Pompeji térkép

ELLENŐRZÉS

1. Online űrlapon válaszolnak a tanulók
2. A kitöltött és elküldött űrlap a Google Drive-ban olvasható
3. Eddig: otthon kellett elküldeni, iskolában ellenőrzés a következő héten (idén tanórán válaszolnak a kérdésekre)
4. A megszerzett pontok (drachma, sestertius) összesítő táblázatba kerülnek -> verseny
5. Év végén felszabadulás vagy feladat, illetve az első 3 helyezettnek kis ajándék (csokoládé)

Browser tabs: Pannóniától Egy, Kocsisverseny a, Inbox (781) - m, Blogger: Miléto, Milétoszról Poi, latinorokseg5, A cliensek fogadása, A borbély plety

Address bar: Biztonságos | https://docs.google.com/spreadsheets/d/1dM-zJ9wvJtRKF5XaCUjdZmc-zzrXA-66T8IMah220/edit#gid=0

Document title: A cliensek fogadása (válaszok)

Tools: Fájf Szerkesztés Nézet Beszúrás Formázás Adatok Eszközök Úrlap Bővítvények Sűgő Utoljára 5 napja szerkesztették

Buttons: Megjegyzések Megosztás

Formula bar: fx Időbélyeg

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1	Időbélyeg	Név	1. Mai időben mérve (óra, perc) meddig látogatták meg februárban a pompeji cliensek uraikat?	2. Mi a ianitor (kapus) másik latin elnevezése?	3. Hány patricius Cornelius-nemzetség ról tudunk?	4. Sorolj fel három cognoment (gúny-, vagy ragadványnevet) magyar jelentésével együtt!	5. Milyen színű mozaikkövekből rakták ki a kutya nyakörvét?	6. Mi történt, ha a cliensek ura (patronusa) kalózok fogságába esett?	7. Tippeld meg, hogy mennyi sestertius adott alkalmanként egy-egy cliensének a patronus!	SESTERTIUS		
2	2016.02.0	Ullrich Balázs	7.07 - 7.58	ostiarus	14	Caesar - hajas, Flaccus - kajla fűlű, Cicero - borsós, Naso - nagyorrű, Plautus - lűdtaipas	fekete, vörös, kék	kiváltották	6	14		
3	2017.02.04.	Nagy Ríchárd				Scaevola-balkezes				60		
4	2017.02.04.	Havjár Zsuzsanna	7:10-17:23	ostiarus	1	Cicero-csicseribor só, cepa caput-hagymafejű	piros, kék, sárga	A cliensek kötelezök voltak kiváltani	120	10		
5	2017.02.06.	Gaskó Botond		ostiairus	14	Asina, Hispallus, Nasica	bordó, kék	kötelesek voltak kiváltani	120	8		
6					14 (tizennygy)	Nem találtam						

Bottom bar: + Úrlapválaszok Feltárás

Taskbar: Windows icons, HU, 99% battery, 15:49 2017.02.26.

Beérkezett válaszok - javítva

Index - Tudomány - Nek... Inbox (790) - magisterlat... Blogger: Milétoszról... latinorokseg5 - Google... Szülőföldünk: Milétosz... Kérdőív - Google Úrlap...

Biztonságos | <https://docs.google.com/spreadsheets/d/1XNNYu8BnJWtAW1nP1HbMxLTz0Gr62afc8Nrv3mjE0A/edit#gid=1161364350>

Szülőföldünk: Milétosz

Fájl Szerkesztés Nézet Beszúrás Formázás Adatok Eszközök Úrlap Bővítmenyek Súgó A Drive mentette az összes módosítást.

Megjegyzések Megosztás

Szülőföldünk: Milétosz

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R
1	5.a	Drachmák	Szülőföldünk: Milétosz	Múzsák hangja	Baljós hírek	Hol az igazság	A családi titok	A didumai jösdában	Apollón jóslata	Merre tovább?	Fellebben a fátyol	A helytartó palotájában	Eleuszi szízmisztériumok	Hádész palotájában	Nincs menekvés	Irány Délosz	Drachmák	
2	1. csoport																	
3	Baji-Gál Valéria	74	4	9	8	4	2	4	5	6	6	6	5	8	7	7	81	
4	Cserkúti Péter	61	4	7	9	6	4	3	5		5	4	4	5	5	7	68	
5	Jaczkovics Emma	69	4	7	8	4	4	3	5	5	6	5	5	6	7	7	76	
6	Klenczner András	58	4	9	8	5	3	5	4	1	5	4	3	7	0	7	65	
7	Koharek Anna	75	4	11	8	5	3	5	5	4	5	7	5	8	5	8	83	
8	Kovács Ádám	75	4	7	9	5	4	5	9	0	6	6	5	8	7	5	80	
9	Kristóf Dóra	80	4	11	8	6	3	5	4	7	6	7	5	7	7	8	88	
10	Major-Nemes Kristóf	62	4	7	9	5	3	4	6	0	4	5	5	7	3	8	70	
11	Nagy Dániel	69	4	6	9	7	4	5	7	0	5	5	5	8	4	3	72	
12	Patócs Tamás	55	4	7	6	4	2	4	4	2	3	2	4	8	5	6	61	
13	Rada Csenge	68	4	9	8	4	2	4	9	2	5	5	5	6	5		68	
14	Schmidt Jazmin Kyra	69	4	11	9	6	3	5	6	5	5		5	7	3	4	73	
15	Szabó-Van der Voort Emma	70	4	9	8	6	3	4	5	3	5	5	5	8	5	4	74	
16	Taska Richárd	66	4	6	9	3	3	5	6	2	5	5	4	8	6	7	73	
17	Varga Júlia	75	4	9	7	7	2	4	4	5	6	6	6	8	7	7	82	
18	Zombor Bercel	62	4	7	7	6	2	3	6	5	5	3	4	5	5	7	69	
19	Zsótér Jázmin Adél	59	4	9	7	6	3	3	5	1	2	2	4	5	8	8	67	
20																		
21	2. csoport																	

Munkalap1 | 1. félév | 2. félév

Feltárás

99% 19:13 2017.02.28.

Összesített pontszámok

Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám (90 %)	Kerettantervi óraszám (10 %)	Helyi tervezésű órakeret (IKT)	Összesen
Ráhangoló.	8			8
Történetek a görög mitológiából.	22		8	30
Az ókori görögök mindennapjai. Hellász.		6	6	12
Tanulságos / mulatságos történetek és anekdoták.	6		1	7
Római mondák I.	10		1	11
A rómaiak mindennapjai I.	6		14	20
Pompeji. Feliratok.		2	2	4
Pannonia provincia, a velünk élő Róma I.	5			5
Közös film feldolgozása.	5			5
Reflektálás a tanultakra	2			2
Blog megbeszélése			4	4
Évfolyam összesen	64	8	36	108

Helyi tanterv az 5. évfolyamon

A TÖRTÉNET FOLYTATÓDIK...

1. Tér: Pannónia, Róma, Egyiptom, Buda
2. Idő: Kr.u. 79–80. és a XV. sz. 2. fele
3. Rufus pannóniai birtokán kincset talál a főhős
4. A kincset letétbe helyezik és egy kereskedésbe kezdenek
5. Az utazás során rablók támadják meg a konvojt
6. Rufus fia, Quintus megsebesül, de egy keresztény pap meggyógyítja
7. Szerencsésen Rómába érkeznek, éppen a Colosseum felavatására
8. Továbbindulnak Egyiptomba, ahol egy piramisban tesznek látogatást

A TÖRTÉNET FOLYTATÓDIK...

1. A piramisban a főhős mintha egy másik világba kerülne
2. Idegen emberek közé, akik kiválóan beszélnek latinul
3. Uralkodójukat Mathiasnak hívják
4. Az udvaroncok megismertetik vele országuk történelmét
5. Majd egyikőjük egy mágikus szertartás keretében visszaküldi a főhőst saját korába
6. A piramisból szerencsésen kiszabadulnak
7. Végül sikerül az üzlet és a főhős hazatérhet Milétoszba

Pannóniától Egyiptomig Latin örökségünk 6. évfolyam

Hagyományos Forgatható Kártya Magazin Mozaik Oldalsáv Pillanatkép Idődia

Keresés

Kocsiverseny a Circusi

Üzlet és szórakozás

Az Örök Város

Katakomba mélyén

Clemens tanítása

Sanctus Deus,
Sanctus Fortis,
sanctus Immortalis
miserere nobis.

Egy kisfiú halála

A talányos mondat

Dinamikus nézetek sablon. Üzemeltető: [Blogger](#).

letöltés.png

Összes megjelenítése

HU 99% 15:12 2017.02.26.

www.latinorokseg6.blogspot.hu

Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám (90 %)	Kerettantervi óraszám (10 %)	Helyi tervezésű órakeret (IKT)	Összesen
Latinitas viva. Az élő, beszélhető latin.	4		2	6
A rómaiak mindennapjai II.		8	10	18
Római mondák II.	12		5	17
Lingua latina ecclesiastica. A kereszténység latinsága.	8		4	12
Pannonia provincia, a velünk élő Róma II.	5		4	9
Ókori utazások. Kitekintés a Mediterráneumra (Egyiptom, Fönícia, az ókori Palesztina).	10		4	14
Tanulságos / mulatságos történetek és anekdoták.	6		2	8
A magyarok tettei és mondásai. De dictis et factis Hungarorum.	6		2	8
A humanista latinság.	6		1	7
Közös film feldolgozása.	5			5
Reflektálás a tanultakra.	2			2
Blog megbeszélése			2	2
Évfolyam összesen	64	8	36	108

Helyi tanterv a 6. évfolyamon

PRIMER FORRÁSOK - ÁTTEKINTÉS

Blog	Források (db)	Auctorok
5. évfolyam Milétoszból Pompejibe	30	Apicius, id. Cato, Columella, Dionüsziosz Halikarnasszosz, Historia Augusta, Homérosz, Iuvenalis, Martialis, Ovidius, Persius, id. Plinius, ifj. Plinius, Plutarkhosz, Polübiosz, Quintilianus, Seneca, Suetonius, Valerius Maximus, Vergilius, Vitruvius, egyéb (átoktáblák, sírfeliratok, törvények)
6. évfolyam Pannoniától Egyiptomig	40	Augustus, Bonfini, Caesar, Columella, Galeotto Marzio, Hérodotosz, Iosephus Flavius, Liudprand, Livius, Martialis, id. Plinius, ifj. Plinius, Plutarkhosz, Polübiosz, Rogerius, Suetonius, Szidóni Antipatrosz, Sztrabón, Tacitus, Valerius Maximus, Vegetius, egyéb (Képes Krónika, Szent Gellért legenda, történetek Drakulról)

SZEKUNDER FORRÁSOK - ÁTTEKINTÉS

Blog	Másodlagos források (db)
5. évfolyam Milétoszból Pompejibe	43
6. évfolyam Pannoniától Egyiptomig	58

KÉPI FORRÁSOK - ÁTTEKINTÉS

Blog	Fényképek (db)	Videók (db)	Interaktív (db)
5. évfolyam Milétoszból Pompejibe	78	5	4
6. évfolyam Pannoniától Egyiptomig	73	9	4

VISSZAJELZÉSEK - VÉLEMÉNYEK

Nekem azért tetszik a blog, mert egyben tanulás és szórakozás is...

Segít megtanítani a gép használatát. Mert önállóan kell használni az internetet.

Szerintem ez hasonlít egy szövegértés feladatra és meg tudom oldani, de nem segít a tanulásban.

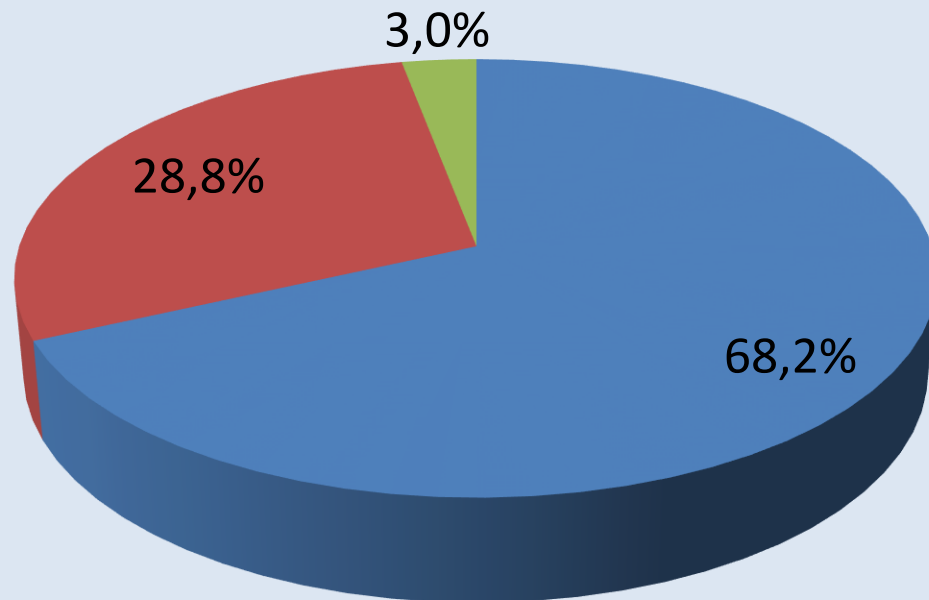
...játékos, gondolkodtató, és érdekes feladatok is vannak benne vegyesen.

...a történettel együtt sokkal jobban meg lehet jegyezni a dolgokat.

Néha nagyon nehezek a kérdések, esetleg több időt igényel a megoldásuk.

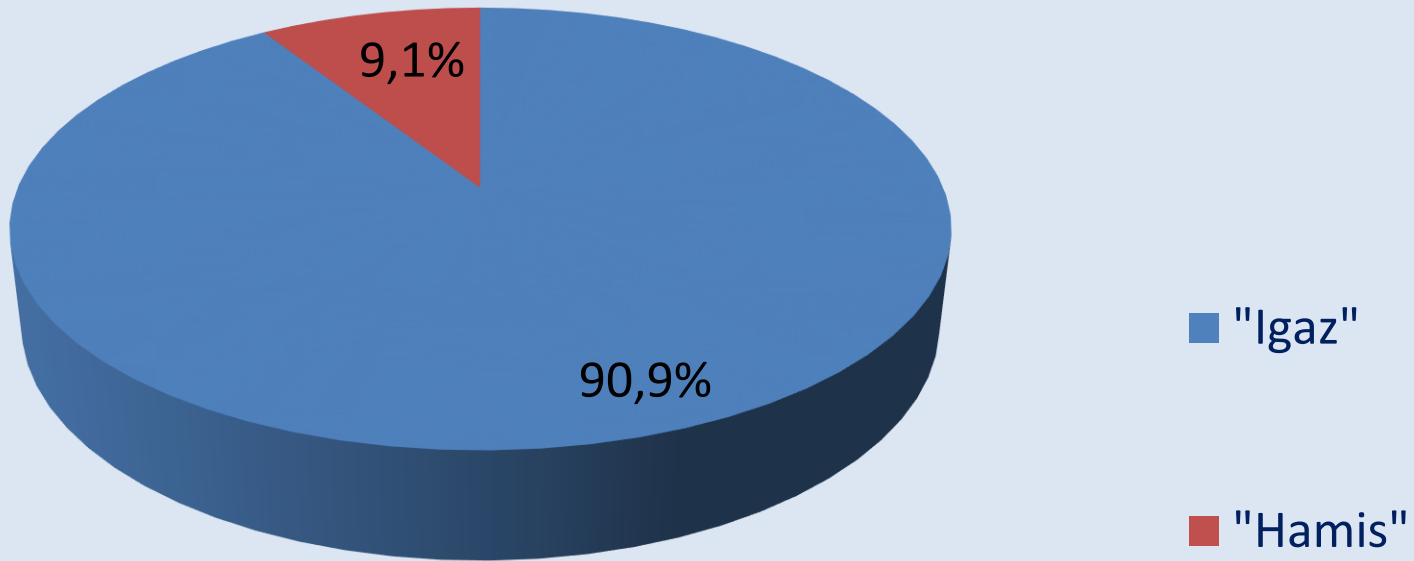
Ötletes és nagyon jó sztorik vannak benne.

HA JÖVŐRE VÁLASZTANI LEHETNE, HOGY FOLYTATÓDJON A BLOG, AKKOR...

- szívesen olvasnám tovább és oldanám meg a feladatokat.
- szívesen olvasnám tovább, de a feladatokkal nem foglalkoznék.
- nem foglalkoznék vele többet.

SEGÍT NEKEM A TANULÁSBAN A BLOG.

ÖSSZEFOGLALÁS

1. Sok jó minőségű forrás érhető el az interneten
 2. Alkalmanként is felhasználható tartalmak
 3. Megvalósítható a tanulás és a szórakozás egysége
 4. A diákok rendkívül hálásak az újdonságért
-
1. Sokszor túl nehezek a szövegek a korosztálynak
 2. További fejlesztendő területek: szövegértést ellenőrző kérdések, projekt munkák
 3. Többletmunkát igényel a tanártól (diáktól)
 4. Blog és tanterv közötti különbségek (5. o.)

„Az oktatás lényege, célja az kellene, hogy legyen, hogy a diákok megértsék az őket körülvevő világot, a saját tehetségüket felfedezzék és aktív, odaadó polgárok legyenek.”

(Sir Ken Robinson, 2016)